

Statenvoorstel 02/26 A

Voorgestelde behandeling :

PS-vergadering :

Onderwerp

Rapport Zuidelijke Rekenkamer 'Ondermijning provincie Noord-Brabant'

Datum

15 december 2025

Documentnummer

6250451

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

De Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) heeft een onderzoek uitgevoerd naar ondermijning in de provincie Noord-Brabant. Op basis daarvan doet de ZRK een aantal aanbevelingen, deels gericht aan Provinciale Staten van Noord-Brabant en deels gericht aan het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Met dit Statenvoorstel wordt in besluitvorming over deze aanbevelingen voorzien.

Het voorstel

- I De aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer aan Provinciale Staten over te nemen:
 1. Vraag GS om PS in de jaarlijkse voortgangsrapportage van de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur, concreet te informeren over de stand van zaken van de implementatie door provincie en gemeenten van de Brabantse norm (2.0).
 2. Zorg dat in alle relevante beleidskaders – zo ook in het ruimtelijk beleid - aandacht wordt besteed aan de preventie van ondermijning en de grensoverschrijdende aspecten daarvan.
 3. Vraag GS om PS in de jaarlijkse voortgangsrapportage van de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur integraal en concreet te informeren over de voortgang en resultaten van de thema's onder Veilig en weerbaar bestuur (deze aanbeveling omvat hiermee ook A4).
- II. Gedeputeerde Staten te verzoeken de aanbevelingen aan hun adres over te nemen.

Aanleiding Ondermijnende criminaliteit brengt risico's mee voor de rechtsstaat, veiligheid, volksgezondheid en natuur. De ZRK constateert dat diverse ontwikkelingen (zoals de toenemende verwevenheid tussen boven- en onderwereld, en het toenemende aantal drugsproductielocaties en drugsafvaldumpingen) maken dat de maatschappelijke urgentie voor de provincie Noord-Brabant groot is en naar verwachting groot zal blijven. Dit rechtvaardigt volgens de ZRK het belang van blijvende politieke en bestuurlijke aandacht om zo de schadelijke gevolgen van ondermijning zo veel als mogelijk te beperken. Met het onderzoek wil de ZRK bijdragen aan inzicht in de wijze waarop de provincie Noord-Brabant invulling geeft aan haar rol in de bestuurlijke aanpak van ondermijning, en of de daarmee beoogde doelen worden bereikt.

Datum

15 december 2025

Documentnummer

6250451

In haar rapport over ondermijning in de provincie Noord-Brabant trekt de ZRK een aantal conclusies en doet op basis daarvan aanbevelingen aan zowel Provinciale Staten van Noord-Brabant (PS) als Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (GS):

I Aanbeveling aan PS

- A4 Vraag GS om PS in de jaarlijkse voortgangsrapportage van de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur, concreet te informeren over de stand van zaken van de implementatie door provincie en gemeenten van de Brabantse norm (2.0).
- A10 Zorg dat in alle relevante beleidskaders – zo ook in het ruimtelijk beleid – aandacht wordt besteed aan de preventie van ondermijning en de grensoverschrijdende aspecten daarvan.
- A11 Vraag GS om PS in de jaarlijkse voortgangsrapportage van de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur integraal en concreet te informeren over de voortgang en resultaten van de thema's onder Veilig en weerbaar bestuur (deze aanbeveling omvat hiermee ook A4).

II Aanbevelingen aan GS

- A1 Implementeer uiterlijk eerste helft van 2026 de laatste openstaande aandachtspunten van de Brabantse norm, zodat sprake is van volledig dekkende en sluitende implementatie.
- A2 Houd structureel en volledig zicht op de voortgang van de provincie door een halfjaarlijkse of jaarlijkse interne inventarisatie en benut de actualisatie naar de Brabantse norm 2.0 om nieuwe aandachtspunten te bepalen, te prioriteren en te implementeren. Vraag de RIEC's om periodiek zicht te geven in de voortgang van alle partijen in Brabant.
- A3 Borg de continuïteit van de coördinatie binnen de provinciale organisatie door taken en kennis over meerdere medewerkers binnen het projectteam Veilig en Weerbaar Bestuur te verdelen of samen op te pakken.
- A5 Houd bij de uitvoering van de Wet Bibob vast aan de huidige zorgvuldige en risicogerichte werkwijze, door aandacht te blijven besteden aan deskundigheid, samenwerking en periodieke evaluatie van de uitvoering.

- A6 Zorg voor helderheid over de begrippen ondermijning en buitengebied, en maak deze waar nodig per thema of domein concreet, zodat duidelijk is waarop beleid en aanpak zich richten.
- A7 Maak werk van scherpere monitoring van de doorwerking van provinciale maatregelen voor een veiliger buitengebied, waarbij ervaringen met monitoring vakantieparken en VABIMPULS aanknopingspunten bieden.
- A8 Handhaaf de actieve rol en inzet van de provincie, maar evalueer de huidige aanpak per thema. Stel naar aanleiding daarvan prioriteiten en bevorder de samenhang binnen de betrokken netwerken.
- A9 Ondersteun uitvoerende partners op een duurzame en aanbodgerichte wijze, borg de personele continuïteit binnen de provincie en agendeer de capaciteitsknelpunten bij politie en gemeenten nadrukkelijker richting het Rijk. De punten genoemd onder A8 en A9 kunnen worden meegenomen in het voorbereiden van de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur voor de bestuursperiode die in 2027 begint.
- A12 Blijf bij het Rijk aandringen op duidelijke keuzes en kaders, gericht op handelingsperspectief voor het buitengebied, en blijf als provincie ondersteunend en vernieuwend het eigen ruimtelijk instrumentarium inzetten.
- A13 Vraag bij het Rijk nadrukkelijker aandacht voor de structurele capaciteitsproblemen bij gemeenten en politie en de negatieve uitwerking daarvan op de werking van de gehele keten (zie ook A8 en A9).
- A14 Evalueer of de huidige provinciale inzet nog doelmatig en toereikend is ten opzichte van de blijvende knelpunten, en bepaal of een gerichtere of selectievere inzet wenselijk is (zie ook A8).
- A15 Zorg voor meer stabiliteit in provinciale contactpersonen richting externe partijen. Voorkom veelvuldige wisselingen, omdat continuïteit en vaste aanspreekpunten bijdragen aan effectief samenwerken en duurzaam vertrouwen (zie ook A9).
- A16 Geef extern, en in het bijzonder richting de partijen die betrokken zijn bij weerbaar en veilig bestuur, helderheid over de portefeuillerverdeling tussen de commissaris van de Koning en de gedeputeerde Veiligheid. Zorg dat deze duidelijkheid structureel en zichtbaar wordt geborgd, bijvoorbeeld via de provinciale website en periodieke toelichting in overleg met partners

Datum

15 december 2025

Documentnummer

6250451

Bevoegdheid

De conclusies, aanbevelingen en bevindingen van de rekenkamer raken in algemene zin de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten.

Doel

Het doel van dit onderzoek is PS inzicht te geven in de manier waarop de provincie Noord-Brabant haar rol in de bestuurlijke aanpak van ondermijning invult en of de beoogde doelen worden bereikt. De rekenkamer heeft daarbij niet het volledige speelveld onderzocht, maar zich geconcentreerd op twee actielijnen uit het provinciale beleidskader:

1. 'Weerbare overheid en samenleving' en daarbinnen op een weerbare provincie intern: de implementatie van de Brabantse norm en de toepassing van Wet Bibob door de provinciale organisatie.
2. Het veiliger maken van het buitengebied.

De aanbevelingen beogen de kaderstellende en controlerende rol van PS te verbeteren.

Conclusies

De ZRK trekt de volgende conclusies:

- C1 Binnen de provinciale organisatie is de Brabantse norm grotendeels geïmplementeerd, maar enkele onderdelen zijn nog niet volledig ingevuld. Dit is wel noodzakelijk om te voldoen aan het nagestreefde basisniveau en de voorbeeldfunctie van de provincie.
- C2 De Brabantse norm heeft de bewustwording en samenwerking in Brabant vergroot, maar een integraal overzicht van de voortgang ontbreekt. Daardoor is onzeker in hoeverre het basisniveau is geïmplementeerd en wat de verschillen daarin zijn tussen de verschillende gemeenten en de provincie. Dit geeft risico's voor gerichte (bij)sturing en mogelijke waterbedeffecten.
- C3 Binnen de provinciale organisatie is de borging van de Brabantse norm kwetsbaar, omdat de coördinatie grotendeels bij één medewerker berust.
- C4 Het provinciaal Bibob-beleid en toepassing daarvan door de provincie zijn goed op orde. De provincie benut de wet Bibob in de volle breedte, past deze zorgvuldig en risicogericht toe en borgt dit met een bekwaam team, intensieve samenwerking, controlemechanismen en periodieke evaluatie.
- C5 De toepassing van de Wet Bibob heeft vooral een signaalfunctie en preventieve werking. Bestuurlijke interventies zijn afgelopen jaren niet nodig gebleken, wat duidt op een preventieve werking, al laat deze zich moeilijk meten of kwantificeren.
- C6 De begrippen ondermijning en buitengebied worden binnen de provincie en tussen betrokken partijen op uiteenlopende manieren gehanteerd, wat kan leiden tot uiteenlopende interpretaties en verwachtingen. Dit bemoeilijkt gezamenlijke prioritering, de afstemming van rollen en werkzaamheden en het vaststellen van resultaten.
- C7 De provincie heeft samen met ketenpartners de aanpak voor een veiliger buitengebied opgepakt, maar de doorwerking daarvan is beperkt inzichtelijk. Dit bemoeilijkt bijsturing, kan de motivatie van ketenpartners verminderen en beperkt PS in hun controlerende en sturende rol.
- C8 Er is brede betrokkenheid van ketenpartners, maar de keten vertoont zwakke plekken. Verschillen in capaciteit en prioriteiten leiden tot hiaten in de uitvoering, waardoor signalen niet altijd worden opgepakt, resultaten achterblijven en de effectiviteit van het geheel wordt beperkt.
- C9 De provincie is met alle aandachtspunten uit de reflectie van de bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant aan de slag gegaan. Maar de onderliggende problematiek is daardoor echter niet wezenlijk

Datum

15 december 2025

Documentnummer

6250451

veranderd. Dit vraagt om heroverweging of het beleid en daarbij horende maatregelen van de provincie en andere partijen voldoende werken. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor het Rijk.

De onderbouwing van de conclusies en aanbevelingen is te vinden in het bestuurlijk rapport en het rapport van bevindingen.

In hoofdstuk 6 van het bestuurlijk rapport zijn de reactie van GS en het nawoord van de rekenkamer opgenomen.

Kanttekeningen

In de bestuurlijke reactie geven GS aan twee aanbevelingen overbodig te achten, te weten:

- aanbeveling A6 over helderheid ten aanzien van de begrippen ondermijning en buitengebied.
- aanbeveling A16 over helderheid richting externen over de portefeuillevverdeling binnen het college.

Datum

15 december 2025

Documentnummer

6250451

Financiën

N.v.t.

Europese en internationale zaken

Aan dit Statenvoorstel zijn geen Europese of internationale aspecten verbonden.

Planning

Het onderzoeksrapport van de ZRK is 2 december 2025 formeel aan PS aangeboden. Voorstel is de informerende bijeenkomst te houden op de themadag van 16 januari 2026 (inclusief een inloopuur met de onderzoekers), de oordeelsvormende themabijeenkomst op de themadag van 27 februari 2026, en de PS-vergadering op 13 maart 2026.

Bijlagen

1. Bestuurlijk rapport Ondermijning provincie Noord-Brabant;
2. Rapport van bevindingen Ondermijning provincie Noord-Brabant;
3. Hand-out Ondermijning provincie Noord-Brabant

Presidium van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.A. Adema

drs. G.J.P. Van Soest

Datum

15 december 2025

Documentnummer

6250451